

Aprenentatge i desenvolupament II

2015/2016

Codi: 102084

Crèdits: 4

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació primària	FB	3	1

Professor de contacte

Nom: Andy Morodo Horrillo

Correu electrònic: Andy.Morodo@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Equip docent

Marta Flores Coll

Susana Donada Colomer

Berta Vall Castello

Prerequisits

L'assignatura *Aprenentatge i Desenvolupament II*, en tant que assignatura bàsica, no té prerequisits especials d'entrada. Però les competències i l'opció metodològica que es pren sí que requereixen una actitud participativa de l'estudiant, que es concreta en la participació activa a l'aula, la predisposició a canvis conceptuals, el treball de lectura prèvia dels textos que es treballen a classe i el treball cooperatiu amb els/les companys/es de l'equip

Objectius

L'assignatura *Aprenentatge i Desenvolupament II* forma part de la matèria *Formació Bàsica: Aprenentatge i desenvolupament de la personalitat* (Ordre Ministerial ECI/3857/2007). Es tracta d'una formació bàsica, de caràcter obligatori, relacionada amb les matèries bàsiques de l'àrea del coneixement de Ciències Socials i Jurídiques: Educació i Psicologia. En el seu conjunt, la matèria té 18 crèdits ECTS, que es distribueixen en tres assignatures de caràcter obligatori, de 6, 4 i 5 crèdits respectivament: *Aprenentatge i Desenvolupament I*; *Aprenentatge i Desenvolupament II* i *Diferències i Inclusió*. Cada assignatura té una durada semestral i es situen als cursos de segon i tercer.

Aprenentatge i desenvolupament II és una assignatura bàsica de 4 crèdits dins del Pla d'estudis de Graduat/da en Educació Primària. Conjuntament amb la resta d'assignatures del pla d'estudis, molt especialment les de pedagogia, sociologia i didàctiques específiques, s'orienta a la professionalització creixent de l'estudiant de Magisteri. Té l'objectiu d'ajudar a construir criteris per a l'anàlisi i comprensió de les pràctiques educatives escolars i desenvolupar habilitats per al disseny i la pràctica de l'ensenyament.

Els objectius formatius de l'assignatura són:

- Analitzar la interacció entre els processos de desenvolupament i aprenentatge, i valorar l'influència dels diferents contextos educatius. Identificar i interpretar les diferents necessitats educatives i d'aprenentatge de l'alumnat.
- Analitzar actuacions educatives en l'àmbit de l'educació formal i aprofundir els aspectes cognitius, motrius, afectius i socials interactius del desenvolupament.
- Analitzar els propis processos d'aprenentatge, l'organització del coneixement i els processos psicosocials i motivacionals que tenen lloc en el context de l'aprenentatge escolar.

- Revisar les pròpies creences i teories sobre l'aprenentatge i l'ensenyament amb l'ajut de les aportacions teòriques més rellevants, l'anàlisi sobre l'experiència personal com a mestres i com a alumnes, l'anàlisi de les observacions realitzades durant el Pràcticum, i la contrastació amb els companys/es.

Competències

- Abordar i resoldre problemes de disciplina.
- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Analitzar i comprendre els processos educatius a l'aula i fora d'ella relatius al període 6-12.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Comprendre els processos d'aprenentatge relatius al període 6-12 al context familiar, social i escolar.
- Conèixer i aplicar a les aules les tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Conèixer i saber exercir les funcions de tutor i orientador en relació amb l'educació familiar al període 6-12.
- Conèixer les característiques d'aquests estudiants, així com les característiques dels seus contextos motivacionals i socials.
- Conèixer les propostes i desenvolupaments actuals basats en l'aprenentatge de competències.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar informació, organitzar-la i presentar-la a classe utilitzant els recursos TIC.
2. Conèixer i valorar les diferents modalitats de formació permanent de professorat, tant formals com informals per a l'avenç cap a la inclusió.
3. Dissenyar petites actuacions d'intervenció escolar (principalment actuacions a l'aula) o de recerca educativa (partir de la reflexió sobre les actuacions a l'aula) que permetin millorar la qualitat de l'ensenyament.
4. Dominar les competències comunicatives verbals i no verbals i les habilitats socials que permeten optimitzar el clima relacional d'aula i potenciar la funció docent i tutorial.
5. Entendre les implicacions de l'aprenentatge de competències (transversalitat, ús condicional i identificació de continguts bàsics) i la seva relació amb els diferents tipus de coneixements.
6. Entendre les perspectives constructivistes com a una eina per a l'anàlisi, comprensió i millora de les pràctiques escolars.
7. Estimar la importància dels factors socioafectius en l'aprenentatge escolar ('autoconcepte, atribucions causals i motivació).
8. Experienciar competències socioemocionals (com l'avaluació d'altres) per tal de poder exercitar-les i millorar-les.
9. Identificar les diferents concepcions sobre el desenvolupament, i les seves implicacions sobre les pràctiques d'ensenyament.
10. Identificar les estratègies i fases en l'aprenentatge de les actituds, valors i normes, entenent el conflicte com una oportunitat d'aprenentatge.
11. Identificar les influències educatives en els processos d'aprenentatge dels infants.
12. Reconèixer la importància de la competència social, i dintre dels diferents tipus de coneixements, la rellevància i el tractament educatiu de les actituds, valors i normes.
13. Reconèixer la importància dels coneixements previs dels alumnes com a punt de partida de la construcció del coneixement, identificant els tipus i formes d'activar-los, avaluar-los i reestructurar-los.
14. Reflexionar a l'aula, a la llum dels continguts treballats, sobre les experiències de pràctica professional, de forma crítica i constructiva.

15. Ser conscient de l'evolució del concepte d'intel·ligència cap a posicions més plurals i de la complexitat de la seva potencialitat influència sobre l'èxit escolar.
16. Simular el rol de tutor de forma ajustada en les entrevistes amb famílies.
17. Situar la disciplina en l'aprenentatge de les normes i valors, en el marc de la negociació i resolució educativa dels conflictes.
18. Valorar el treball en equip entre mestres i altres professionals en la identificació, avaluació i resposta a les necessitats educatives dels infants, i elaborar treballs en equip al llarg de l'assignatura.
19. Valorar la interacció entre iguals, entendre les bases de l'aprenentatge entre iguals com a procés d'ajuda a la reflexió i, a l'hora, per fomentar l'autonomia.

Continguts

1. Psicologia i Educació. Aproximacions teòriques sobre l'ensenyament-aprenentatge.

1.1 La psicologia de l'educació: objecte d'estudi i finalitats. La psicologia en la formació dels mestres.

1.2. Concepció d'aprenentatge. Perspectives constructivistes de l'ensenyament i aprenentatge com a instrument d'anàlisi, interpretació i millora de l'educació escolar.

2. L'alumnat. Aprenentatge i desenvolupament personal.

2.1. Identitat discent i caracterització de l'alumnat

2.2. Atenció a la diversitat.

2.3. Motivació acadèmica.

3. Els continguts. Competències, coneixements i tractament dels continguts

3.1. El currículum: Coneixements, estratègies i competències.

3.2. Aprendre, ensenyar i avaluar per competències.

4. El docent. Ensenyament i competències professionals.

4.1. L'ensenyament com a ajuda ajustada i el traspàs progressiu de control i responsabilitat a l'alumne/a.

4.2. Les competències professionals d'un/a bon/a mestre/a. Construcció de la identitat docent.

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre anterior.

Cada professor/a informará de l'horari de tutories, així com el sistema per fer la reserva del dia i hora si s'escau.

Algunes tutories poden tenir caràcter obligatori si el/la professor/a ho defineix d'aquesta manera, tant a nivell d'equip de treball com a nivell individual.

En cas que el/la professor/a utilitzi el campus virtual, indicarà al seu grup el caràcter informatiu, recomanat i/o obligatori que es farà de les diferents funcionalitats (lliurament de treballs, etc.). Si el/la professor/a considera la comunicació electrònica fora de l'aula, es definirà l'adreça de referència del/la professor/a i l'ús obligatori o optatiu pels alumnes de l'adreça institucional del campus@e-campus.uab.cat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	20	0,8	
Seminaris	10	0,4	
Tipus: Supervisades			
Hores de supervisió, tutories i avaluació	20	0,8	
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	50	2	

Avaluació

Criteris d'avaluació

Assistència: L'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80% de les sessions.

Tal i com s'indica al document: "Criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació" aprovat per la COA a 28 de maig de 2015
(<http://www.uab.cat/web/informacio-academica/avaluacio/normativa-1292571269103.html>)

"Els justificants que algunes vegades es presenten en cas d'absència serveixen únicament per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat. Només en casos excepcionals, i degudament documentats, el professorat responsable de l'assignatura podrà arbitrar, si és possible, activitats complementàries que compensin la presencialitat exigida"

Còpia i plag: Del mateix document del punt anterior, s'extreu:

"La copia o plag, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delictes que pot representar suspendre l'assignatura".

En aquesta línia, cal que en tots els treballs es realitzi una correcta citació de les fonts consultades, seguint les normes de l'estil APA (American Psychological Association).

Competència comunicativa: Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Evidències d'aprenentatge:

- La **carpeta d'aprenentatge** d'equip o portafoli s'avaluarà amb un percentatge del **35%** de la nota final de l'assignatura. Aquest dossier ha de recollir les activitats proposades per cada bloc de contingut. És una eina d'avaluació formativa.

El professor/a de cada grup definirà a principi de curs la manera de formar els equips de treball. La carpeta d'aprenentatge consta de diferents blocs temàtics. Caldrà realitzar una entrega parcial per a cada bloc, així com una entrega final de la carpeta revisada. En l'entrega final caldrà indicar i justificar les revisions realitzades a partir del feedback del professorat.

Cada bloc s'haurà de lliurar abans de la data indicada a la Carpeta d'Aprenentatge. Si no es lliura en el termini previst, el bloc quedarà suspès. Es podrà lliurar el bloc suspès només en la data prevista per a l'entrega final de la carpeta i es penalitzarà amb una nota màxima d'un 6.

En cas que la contribució d'algun dels membres de l'equip sigui inferior o insuficient respecte a la contribució esperada, el professorat podrà atribuir una nota diferenciada als diferents membres.

- El **disseny de la intervenció educativa** i la seva presentació al congrés de clausura s'avaluarà amb un percentatge del **20%** de la nota final de l'assignatura. El professorat indicarà el format de presentació i les característiques del congrés.
- **Realització d'una prova individual.** Prova d'avaluació escrita amb qüestions d'anàlisi i reflexió sobre una situació educativa. S'avaluarà amb un percentatge del **40%** de la nota final de l'assignatura.
- Per últim, es ponderarà amb un **5%** de la nota final de l'assignatura la **participació** realitzada al llarg de l'assignatura (qualitat de les aportacions, participació activa...)

El compliment de les tres activitats d'avaluació (la carpeta d'aprenentatge, la intervenció educativa i la prova final individual) es consideren condicions necessàries per aprovar l'assignatura. La mitjana ponderada de les tres puntuacions s'aplicarà a partir de 4 en les tres activitats d'avaluació.

En cas de suspendre alguna de les tres activitats, amb una nota inferior a 4, l'alumne/a haurà de realitzar una activitat de recuperació per tal d'optar a aprovar l'assignatura. L'activitat de recuperació serà puntuada amb una nota màxima de 6, la qual farà mitjana amb les activitats restants d'avaluació.

Per tal d'aprovar l'assignatura, caldrà obtenir una qualificació global igual o superior a 5. Si la puntuació és inferior, l'estudiant resultarà suspès. En cas que un estudiant no presenti alguna de les evidències d'aprenentatge, constarà com a *no presentat*. L'equip docent de l'assignatura decidirà l'atorgament de la qualificació de *Matrícula d'Honor* entre aquells estudiants que tinguin una qualificació excel·lent (igual o superior a 9) i que hagin mostrat una actitud activa, positiva i participativa al llarg de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Carpeta d'aprenentatge de grup	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Disseny d'una intervenció educativa real	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19
Participació	5%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 14, 16, 17, 18, 19
Prova individual escrita: Estudi de cas.	40%	0	0	3, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 19

Bibliografia

Les referències que es posen a continuació tenen un caràcter orientatiu. El/la professor/a del grup definirà el caràcter obligatori, recomanat o opcional d'aquelles referències que es consideren adients durant el desenvolupament del curs. En l'assignatura podran ser proposades lectures obligatòries i recomanades en català, castellà o anglès.

Ausubel, D.P., Novak, J.D. i Hanesian, H. (1983). *Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo*. México: Trillas [Publicació original en anglès l'any 1978].

Bruner, J. (1997). *La educación, puerta de la cultura*. Madrid: Aprendizaje/Visor.

Coll, C. (coord.) (1997). *Psicología de l'educació*. Barcelona: Ediuoc.

Coll, C., Martín, E., Mauri, T., Miras, M., Onrubia, J., Solé, I. i Zabala, A. (1993). *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó.

- Coll, C., Palacios, J. i Marchesi, A. (comps.) (2001). *Desarrollo psicológico y educación, II. Psicología de la Educación*. Madrid: Alianza.
- Duran, D. i Monereo, C. (2011). *Entramados. Métodos de aprendizaje cooperativo y colaborativo*. Barcelona: Horsori.
- Good, T.L. i Brophy, J.E. (2000). *Looking in classrooms (7th edition)*. New York: Longman.
- Heargraves, A. (1996). *Profesorado, cultura y postmodernidad (cambian los tiempos, cambia el profesorado)*. Madrid: Morata.
- Johnson, D, Johnson, R.y Holubec, E. (1999). *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Barcelona. Paidós.
- Lacasa, P. (1997) *Familias y escuelas. Caminos de la orientación educativa*. Madrid: Aprendizaje/Visor.
- Long, M. (2000), *The psychology of education*. Routledge Farmer.
- Marchesi, A. i Martin E. (1998). *Calidad de la enseñanza en tiempos de cambio*. Madrid: Alianza.
- Monereo, C. i Solé, I. (coords.) (1996). *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructiva*. Madrid: Alianza.
- Novak, J.D. (1998). *Conocimiento y aprendizaje*. Madrid: Alianza.
- Pozo, J.I. (1996). *Aprendices y maestros. La nueva cultura del aprendizaje*. Madrid: Alianza.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J. (eds.) (1998). *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza.
- Rogoff, B. (1993). *Aprendices del pensamiento. El desarrollo cognitivo en el contexto social*. Barcelona: Paidós.
- Slavin, R. (2000). *Educational Psychology. Theory and Practice*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Smart, J. C. (ed.) (2000). *Higher Education: Handbook of Theory and Research*. New York: Agathon Press.
- Stenberg, R.J. (1983). *Handbook of human intelligence*. Cambridge, MA: Cambridge University Press [Traducció castellana: *Inteligencia humana* (4 vols.). Barcelona: Paidós, 1987-1989]
- Wells, G. (2001). *Indagación dialógica. Hacia una teoría y una práctica socioculturales de la educación*. Barcelona: Paidós.

Enllaços web:

- <http://aera.net> American Educational Research Association (AERA)
- <http://www.apa.org> American Psychological Association (APA)
- <http://www.cop.es/psicologiatelematica> Colegio de Psicólogos de España.
- <http://www.xtec.net/index.htm> Xarxa telemàtica Educativa de Catalunya. Departament d'Educació.
- <http://teach.valdosta.edu/whuitt> Educational Psychology Interactive.
- <http://psych.athabasca.ca/html/aupr/educational.shtml> Educational and Instructional Psychology.
- <http://www.earli.org/> European Association of Research on Learning and Instruction (EARLI).
- <http://www.isftic.mepsyd.es/> Instituto Superior de Formación y Recursos en Red para el Profesorado. Ministerio de Educación.

<http://www.yorku.ca/dept/psych/lab/links/educate.htm> Psychology Information Resources: Education Related.